

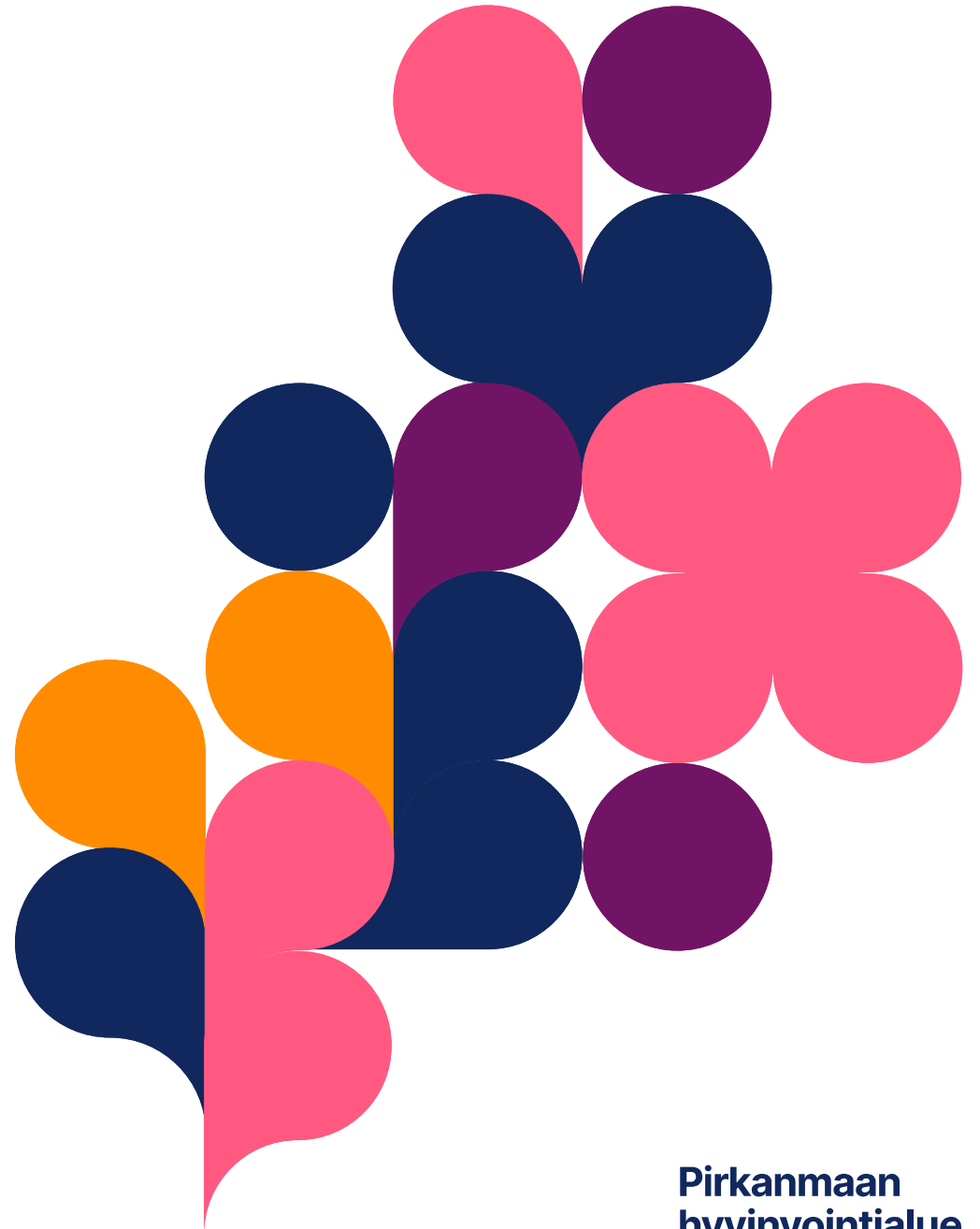
Lähisuhdeväkivallan ilmentyminen ja työskentelyn kehittäminen Pirkanmaan hyvinvointialueella

Sosiaalinen raportti 2025

Kehittäjäsosiaalityöntekijä Elina Perkiö

Väkivallan ehkäisyn suunnittelija

Sari Rusanen

Lähisuhdeväkivallan rumat luvut

- 16–74-vuotiaista **suomalaisista 75 %** on kokenut henkistä, fyysistä tai seksuaalista lähisuhdeväkivaltaa ainakin kerran elämässään
- Pelkästään naisiin kohdistuneesta fyysisestä parisuhdeväkivallasta **aiheutuu 150 miljoonan euron** terveydenhuollon lisäkustannukset vuodessa
- Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden kustannukset sosiaalipalveluille ovat **60–90 %** korkeammat kuin muiden asiakkaiden
- Pirkanmaalla kuoli 7 naista väkivallan seurauksena vuoden sisällä. **Heistä 6 kuoli** lähisuhdeväkivallan vuoksi. (Siltala ym. 2022.)
- 4 – 5 luokkalaisista **15%** koki fyysistä ja **25,9 %** henkistä väkivaltaa vanhempien tai huolta pitävien taholta. 8 – 9 luokkalaisilla vastaavat luvut **12,5 %** fyysistä ja **29,3 %** henkistä väkivaltaa (Kouluterveyskysely 2023/Pirkanmaa)

Lähisuhdeväkivalta jää tunnistamatta palveluissa

Vaikka lähisuhdeväkivaltaa kokeneet käyttävät sosiaali- ja terveyspalveluja jopa kaksinkertaisen määrän muihin verrattuna, lähisuhdeväkivallan uhreja ei tunnisteta palveluissa

Parisuhdetapon uhriksi joutuneista 95 % on käyttänyt perusterveydenhuollon palveluita henkirikosta edeltäneen vuoden aikana.

Terveysdenhuollon kirjausten perusteella henkirikosten uhrien kokemaa väkivaltaa tunnistettiin terveydenhuollossa vain harvoin (Suonpää ym. 2023)

Sosiaalisen raportin lähtökohdat ja toteutus

Idea yhteisen sosiaalisen raportin laatimisesta syntyi keväällä 2024

Tampereen turvakodeilta saatiin useita sosiaalisen raportoinnin lomakkeita Pirhan verkkosivujen kautta

Yhteistä sosiaalista raporttia työstettiin turvakotien, Lanupen, Avopalvelujen sekä Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjojen, Barnahus-hankkeen, hyte-tiimin ja tietojohdamisen yksikön yhteistyönä

Raportin aineistot

Turvakodilta saadut
sähköiset lomakkeet (8kpl)

Lanupen suunnattu
työntekijäkysely (elokuu
2024,
N = 257)

Hyvinvointialueen
väkivaltakoulutusten
palautteet (touko- ja syyskuu)
2024

Lanupen johtoryhmän
reflektiityöpaja (lokakuu
2024) ja henkilöstön ja
turvakodin yhteinen
reflektiityöpaja (marraskuu
2024)

Aikuissosiaalityön rake-tiimin
tiedontuotanto
lääkkäiden ja vammaisten palvelulinjan
rake-tiimin tiedontuotanto
Turvakahvitapaamisten palautteet /
Turvallinen ikääntyminen -hanke

Havaintoja sosiaali- ja terveydenhuollosta Pirkanmaalla

Pirkanmaalla esikouluikäisten lasten äideistä **21 %** ja isistä / toisista vanhemmista **29 %** raportoi kokeneensa parisuhdeväkivaltaa 12 kuukauden aikana.

Äideistä **10 %** ja isistä / toisista vanhemmista **5 %** oli kysytty lähisuhdeväkivallasta lapsen jonkun neuvolakäynnin yhteydessä

Henkilöstölle tehtyjen kyselyn perusteella väkivaltatyön menetelmät, kuten MARAK, ei ole tuttuja

Lanupen kyselyssä 53 % ei tuntenut MARAK-menetelmää

Turvakotityöskentely ei ollut tuttua 59 % Lanupen kyselyyn vastanneista (vastaajia 250 henkilöä)

Palvelulinjoilla tehdyn tiedonkeruun perusteella henkilöstö toivoi

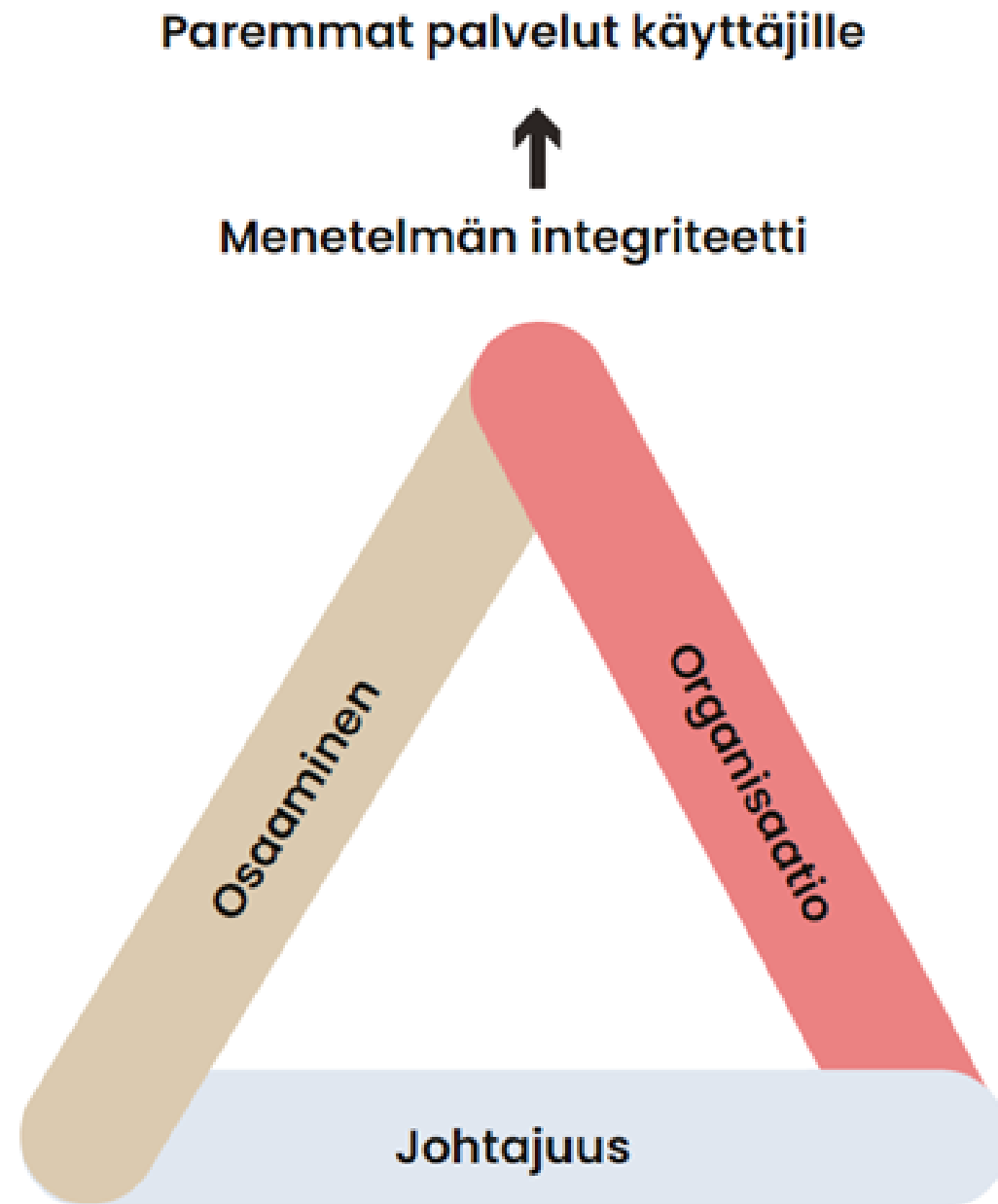
Yhteistyön tiivistämistä turvakotien, poliisin ja terveydenhuollon kanssa lähisuhdeväkivaltatapauksissa

Lisää koulutusta, tietoa ja perehdytystä

Toimenpide-ehdotukset

- Laadittu lainsäädännön ja kansallisen tason ohjeistuksen mukaan
- Ehdotukset on jaoteltu 3 kategoriaan implementointia vauhdittavien ja estävien tekijöiden mukaisesti

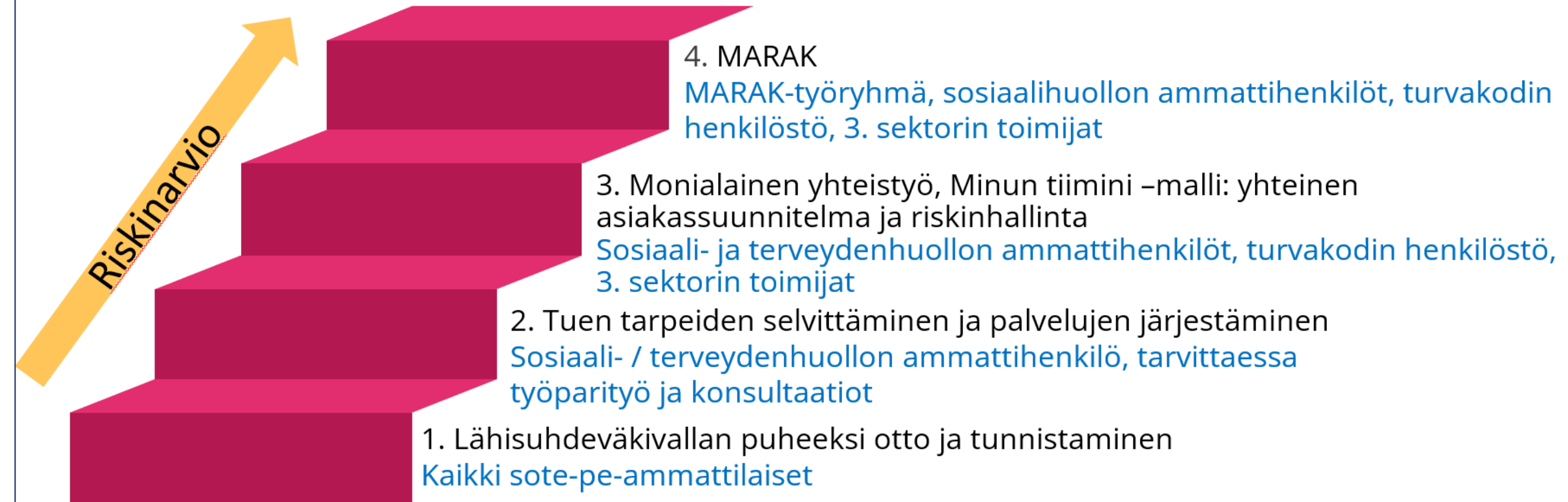
(Kouvonen ym. 2023, 20)

Lähisuhdeväkivallan ilmentyminen, 2025

Toimenpide-ehdotus	Toimijat & vastuutahot	Mittari
Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomakkeen käyttöönotto.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) integraatiotyöryhmä, palvelulinjat	Käyttötilastot asiakastietojärjestelmistä (jatkossa Saga/selvitetään Omni360)
MARAKin implementaatio suunnitelma	MARAK-työryhmä ja perustettava MARAK-ohjausryhmä	K / E
Kaikki keskeiset sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset suorittavat THL:n väkivalta-aiheiset verkkokoulutukset. Koulutukset perehdytysvaiheessa, josta merkintä Introon.	Palvelulinjojen johto ja esihenkilöt	Koulutusten suorituksien seuranta (Intro, HR-tiedot). Väkivalta-aiheisiä koulutuksia on hyvä tarkastella osana vuosittain tehtäviä palvelulinjakohtaisia koulutussuunnitelmia.
Tuki- ja konsultaatorakenteen kehittäminen väkivalta-asioissa työntekijöiden tueksi: Avainosaajaverkosto	HYTE - Integraatiotyöryhmä; Avainosaajaverkosta koordinoi ehkäisevän työn kokonaisuuden suunnittelupäällikkö ja väkivallan ehkäisyn suunnittelija.	Verkoston jäsenten lukumäärä ja palvelulinjakohtainen kattavuus.
Näyttöön perustuvaa menetelmällistä väkivaltatyötä toteutetaan hyvinvointialueen omana työnä	Professiojohtamisen tiimi	Selvitys lakisääteisten palvelujen käytössä olevista menetelmistä. Kartoitus henkilöstön menetelmäosaamisesta (kuinka paljon koulutettuja ammattilaisia on ja kuinka he organisaatiossa sijoittuvat.)
Sosiaalisen kuntoutuksen mallin kehittäminen (Istanbulin sopimus artikla 22) mukaisesti	ESR+ Polulle – tukea toimijuuden vahvistumiseksi - hankkeessa mallinnetaan sosiaalista kuntoutusta lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden asiakkaiden parissa.	Myöhemmin sovittavat mittarit.
Kehitetään ammattilaisten työtä väkivaltaan liittyen porrasteisuuden periaatteiden mukaisesti	Professiojohtamisen tiimi	Konsultaatio- ja tukirakenteet: eri linjojen kattavuus.
Monialainen Minun tiimini –mallin mukainen PTA ja asiakassuunnitelma	Professiojohtamisen tiimi; Minun Tiimini –mallin kehittäjät; Yhteistyö turvakodin kanssa	Tehtyjen monialaisten palvelutarpeenarvioiden ja asiakassuunnitelmien lukumäärä.
Väkivaltatyön osaamis- ja tutkimuskeskus, eli Väkivaltatyön yksikkö tutkimus- kehittäminen, opetus- ja innovaatioalustaksi.	Professiojohtamisen tiimi, ehkäisevän työn kokonaisuuden suunnittelupäällikkö ja väkivallan ehkäisyn suunnittelija.	Aiheeseen liittyvät tutkimus- ja kehittämishankkeet (lkm); väkivaltatyön osaamis- ja tutkimuskeskuksen perustaminen (K / E)

Väkivaltatyön porrastus hyvinvointialueella

Johtopäätökset: viisi tavoitetta Pirkanmaan hyvinvointialueen väkivaltatyölle

- 1) THL:n lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake on systemaattisesti käytössä Pirkanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluissa.
- 2) Moniammatillisen MARAK -riskinarviointimenetelmän jatkokehittäminen ja implementointi.
- 3) Ammattilaisten osaamisen ja näyttöön perustuvan menetelmäosaamisen vahvistaminen Pirkanmaan hyvinvointialueen peruspalveluissa.
- 4) Henkilöstön tuki- ja konsultaatorakenteen kehittäminen ja implementointi väkivaltakysymyksissä.
- 5) Monialaisen palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelmien kehittäminen.

Lopuksi

- Pirkanmaan hyvinvointialueella on edellytykset nousta väkivaltatyön saralla valtakunnallisesti edelläkävijäksi ja suunnannäyttäjäksi
- Väkivaltatyötä tulisi kehittää kohti YTA-tasoisia rakenteita väkivaltatyön tutkimus-, kehittäminen ja innovaatiotoiminnalle

